

Terroristenafdeling (TA)

Verdachten van en veroordeelden voor een terroristisch misdrijf komen in Nederland op een terroristenafdeling (TA) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) terecht.

Doelgroepen TA

Verdachten of veroordeelden van andere strafbare feiten die voor of tijdens hun detentie radicale boodschappen verkondigen en/of verspreiden worden overgeplaatst naar een TA. Dit gebeurt ook wanneer medege-detineerden worden geworven voor activiteiten die de orde en veiligheid, zowel in de penitentiaire inrichting (PI) als daarbuiten, in gevaar brengen.

Geschiedenis TA-afdelingen

De TA is in 2006 onder politieke druk opgericht, na de aanhouding en arrestatie van een groep radicale islamitische/jihadistische jongeren (bekend onder de naam Hofstadgroep). Besloten werd om een uitgebreid beveiligd regime voor de groep te ontwikkelen om te voorkomen dat zij andere gedetineerden zouden beïnvloeden met hun denkbeelden.

Rond 2013 kwam het jihadisme in Nederland opnieuw in de aandacht, onder meer door het uitreizen van

moslimjongeren naar Syrië. Sindsdien is de vraag naar TA-capaciteit weer toegenomen en zijn er TA-afdelingen bijgekomen.

Verschillen eerste en latere lichtingen TA-gedetineerden

De eerste lichting bestaat uit de groep die betrokken was bij de aanslag op Theo van Gogh (ook bekend als de Hofstadgroep). Bij de oprichting van het zogenoemde kalifaat in 2014 kwam er een nieuwe lichting van vooral 'uitreizers' en personen die een poging tot uitreizen deden of dit ondersteunden. De laatste jaren zijn het vooral 'terugkeerders' en individuen die door ISIS of Al Qaida zijn geïnspireerd om aanslagen te plegen.

Deze personen zijn veroordeeld voor zeer uiteenlopende zaken zoals: poging tot uitreizen, haatzaaien, ronseling, financiering etc. Gezien de diversiteit binnen de groep is meer maatwerk nodig.

Huidige TA-locaties en capaciteit

Nederland heeft twee penitentiaire inrichtingen (PI's) met terroristenafdeling: PI Vught en PI Rotterdam, locatie De Schie. De totale capaciteit is 48 plaatsen:

- 41 plaatsen in PI Vught (verdeeld over 5 afdelingen);
- 7 plaatsen in PI de Schie (1 afdeling).

Plaatsingsbeleid TA

Er zijn zes TA-afdelingen verspreid over twee penitentiaire inrichtingen (PI's). Dit maakt het mogelijk om verschillende 'profielen' gedetineerden op verschillende afdelingen te plaatsen. Vast uitgangspunt is om ideologen/leiders te scheiden van volgers.

Daarnaast wegen diverse andere factoren mee: sekse, kwetsbaarheid, beïnvloedbaarheid, groepsgechiktheid, mate van boosheid of frustratie, criminele achtergrond en het al dan niet afkomstig zijn uit een strijdgebied. Waar iemand precies heen gaat, is afhankelijk van de omvang en aard van de populatie die op een bepaald moment op de terroristenafdelingen aanwezig is.

Plaatsing bij binnenkomst en daarna

Bij binnenkomst wordt de gedetineerde in principe geplaatst op de 'Inkomstenafdeling' van de TA (nu ingericht in PI Vught). Hij verblijft daar voor een periode van maximaal tien weken.

De TA begint er met het verzamelen van informatie om te komen tot een risicoprofiel en een hierop afgestemde individuele aanpak. Waarvan wordt de gedetineerde verdacht? Wat is zijn voorgeschiedenis? Hoe gedraagt hij zich? De TA-psycholoog voert een intakegesprek met de gedetineerde. Personeelsleden op de afdeling observeren hoe hij omgaat met het personeel en hoe de interactie is met andere gedetineerden. De Reclassering Nederland levert een risico-assessmentrapportage (VERA-2R) <https://www.nifp.nl/wetenschap/risicotaxatie-instrument-vera-2r/index.aspx> waar de psycholoog en andere medewerkers van de TA op voortbouwen. Ook vraagt de TA een risicoanalyse op bij het Gedetineerden Recherche Informatie Punt (GRIP).

Alle verzamelde informatie wordt gebruikt om te komen tot een goed gefundeerd oordeel over de meest geschikte plaats en aanpak voor een gedetineerde.

Bijzondere kenmerken TA-afdeling

Terroristische afdelingen zijn klein en overzichtelijk met groepen van ongeveer 5 gedetineerden. De begeleiding is er intensiever dan op reguliere afdelingen.

Ter vergelijking: op de TA is de getsalverhouding personeel-gedetineerden ongeveer 2:5, op een reguliere afdeling is dit 2:24. De veiligheidsvoorschriften zijn er strenger. Zo worden alle telefoongesprekken, met uitzondering van de gesprekken met geprivilegieerde personen en instanties (waaronder advocaten) gemonitord. Ook wordt er bij direct contact met de buitenwereld vaker gevisiteerd (het schouwen van het lichaam).

Regime TA-afdelingen

Binnen de TA geldt een individueel veiligheidsregime. De directeur van de PI bepaalt in welke mate een gedetineerde mag deelnemen aan individuele activiteiten en aan gemeenschappelijke activiteiten (groepsactiviteiten).

Het regime is sober en humaan. De groepen zijn klein en de begeleiding is intensief. Gedetineerden worden in de regel benaderd door twee begeleiders. Afhankelijk van het risicoprofiel kan de directeur strenge veiligheidsvoorschriften opleggen.

Een gedetineerde kan wekelijks 26 uur meedoen aan een dagprogramma. Dit programma kan bestaan uit onder meer onderwijs, arbeid, sport, recreatie, luchten en geestelijke verzorging. Sinds kort kunnen gedetineerden – afhankelijk van het risicoprofiel – ook beperkt deelnemen aan arbeidsactiviteiten. In de toekomst wordt dit uitgebreid naar maximaal tien uur arbeid per week. De gedetineerde kan ook één keer per week bezoek ontvangen en hij kan vier keer per week tien minuten bellen met eigen relaties. Deze gesprekken worden altijd gemonitord. Daarnaast kunnen gedetineerden contact onderhouden met hun advocaat.

Extra veiligheidsmaatregelen

Kleinere groepen en intensievere begeleiding dragen bij aan de veiligheid. Daarnaast wordt er intensief gemonitord. Denk hierbij aan:

- het opnemen en afluisteren van alle telefoongesprekken (de afdeling binnen de TA die dit verzorgt heeft, in het kader van privacy, geen contact met de gedetineerden);
- controle van alle ingaande en uitgaande correspondentie;

- screening van alle contacten met de buitenwereld;
- monitoring van bezoek (bezoek vindt alleen individueel plaats, onder toezicht).

Voor alle bovenstaande punten geldt: met uitzondering van geprivilegieerde personen en instanties (zoals advocaten).

Daarnaast zijn er meer celinspecties en worden TA-gedetineerden bij directe contacten met de buitenwereld vaker gevisiteerd. Visitatie is het schouwen van het lichaam.

Personeel op de TA

De begeleiding van gedetineerden op de TA is intensief. Hieronder een overzicht van de personeelsleden die een actieve rol vervullen:

- penitentiair inrichtingswerkers (piw'ers)
- een psychiater
- een psycholoog
- een maatschappelijk werker
- een verpleegkundig specialist
- een leraar
- sportinstructeurs
- geestelijk verzorgers (van verschillende geloofs- en levensovertuigingen)
- casemanagers (zij geven gerichte begeleiding aan de gedetineerden, afgestemd op hun re-integratie).

Samenplaatsing gedetineerden op een TA

Nederland heeft ervoor gekozen om personen die verdacht of veroordeeld zijn voor een terroristisch misdrijf samen in te sluiten op speciale terroristenafdelingen.

Voordelen:

- het is makkelijker te voorkomen dat de groep een boodschap van radicalisering breed verkondigt of verspreidt;
- gespecialiseerd personeel kan worden ingezet;
- de aanpak kan beter worden afgestemd op de problematiek van de gedetineerden;
- betere monitoring is mogelijk ten behoeve van de rechtsgang en de veiligheid.

Nadelen:

- het kan zorgen voor een negatieve dynamiek binnen de groep waarbij leiders de zwakkeren verder meeslepen in hun radicale standpunten.

Van TA-afdeling naar reguliere afdeling

Doorplaatsing naar een regulier regime is alleen mogelijk als de gedetineerde een derde van zijn straf heeft uitgezeten en het strafrestant tussen de vier en twaalf maanden is. Daarbij mag er geen sprake zijn van vluchtgevaar, een aanstaande uitlevering of verspreiding van een terroristische boodschap in het laatste jaar van detentie. De doorplaatsing is gericht op verdere resocialisatie met onder meer verlofmogelijkheden.

Meer informatie of vragen?

- Voor algemene vragen over de TA kunt u kijken op onze site en voor overige vragen kunt u contact opnemen met DJI via www.rijksoverheid.nl/contact
- Voor mediaverzoeken kunt u kijken op www.dji.nl/pers-media Hier staat hoe u contact met ons kunt opnemen.

Dit informatieblad is een publicatie van:
 Dienst Justitiële Inrichtingen
 Postbus 30132
 2500 GC Den Haag

Aan dit informatieblad kunnen geen rechten worden ontleend. DJI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in dit informatieblad.

© Dienst Justitiële Inrichtingen, maart 2019